

A. Projektperiode 2007-2009**B. Projektets hovedresultater og konklusioner**

Hidtil har fritlevende nematoder ikke været anset som et problem i Danmark.

Nyere forsøg udført i stivelsesproduktionen har imidlertid vist, at der nu er store problemer med fritlevende nematoder, og at symptomerne kan være svære at adskille fra symptomer forårsaget af rodfiltsvamp. Korsblomstrede efterafgrøder forud for kartofler kan have en indflydelse på både angrebet af rodfiltsvamp og af fritlevende nematoder. Der er i perioden 2007 til 2009 udført i alt ni forsøg, hvor effekten af en efterafgrøde af henholdsvis gul sennep og olieræddike sammenlignes med sort jord om efteråret.

Der er ingen sikker effekt på knold- og stivelsesudbyttet af korsblomstrede efterafgrøder forud for kartofler. Der er en tendens til, at gul sennep i nogle tilfælde kan medføre et negativt merudbytte. Dette ses ikke ved olieræddike. Der er en sikker reduktion i udbredelse af *Pratylenchus* spp. i foråret efter olieræddike, men ikke efter gul sennep. Der er en tendens til mindre rust efter olieræddike, som ikke kan forklares med mindre forekomst af *Trichodorus* og *Paratrichodorus*, der kan sprede rattle virus.

Det er nødvendigt med flere forsøg over flere år, lokaliteter, arter og sorter af efterafgrøder for at kunne konkludere entydigt på effekten af korsblomstrede efterafgrøder på både udbytte, kvalitet påvirkningen af størrelsesfordelingen af de høstede kartofler.

C. Projektets faglige forløb**Projektførelsen:**

Projektet har været udført planmæssigt.

På grund af dårlig etablering af efterafgrøderne i både 2008 og 2009 har det kun været muligt at anvende resultaterne i et begrænset antal forsøg.

Projektets resultater:

Forsøgene er gennemført i både stivelses- og spisekartofler, og resultaterne er lagt sammen på tværs af afgrødetyper. Der er ingen sikker effekt på knold- og stivelsesudbyttet af korsblomstrede efterafgrøder forud for kartofler. Der er en tendens til, at gul sennep i nogle tilfælde kan medføre et negativt merudbytte. Dette ses ikke ved olieræddike.

Jordprøverne viser, at der er nematoder af både *Trichodorus*, *Paratrichodorus* og *Pratylenchus* spp. i forsøgsmarkerne. Der er en sikker reduktion i udbredelse af *Pratylenchus* spp. i foråret efter olieræddike, men ikke efter gul sennep. Der er en tendens til mindre rust efter olieræddike, som ikke kan forklares med mindre forekomst af *Trichodorus* og *Paratrichodorus*, der kan sprede rattle virus.

Kartofler	Trichodorus + Paratrichodor.	Pratylenchus spp.	Fritlevende nematoder ved fremspiring, indeks (0-100)	Rodfilt-svamp ved fremspiring, indeks (0-100)	Rust, pct knolde	Stivelse, pct.	Udb. og merudbytte, hkg pr. ha		
							Knolde	Stivelse	
2009. 4 forsøg						1 fs.	2 fs.	2 fs.	
Sort jord	236	103	16	3,4	3,7	18,4	406	92	
Olieræddike	224	68	13	4,4	1,3	18,2	20	3	
Gul sennep	158	57	14	3,4	5,8	18,0	13	0	
LSD							ns		
2008-2009. 9 forsøg						5 fs.	7 fs.	7 fs.	
Sort jord	223	130	10	3,7	18,3	20,5	557	118	
Olieræddike	244	71	7	4,1	15,3	20,0	15	0	
Gul sennep	230	112	9	5,8	29,3	20,1	4	-3	
LSD							ns	ns	ns

Samarbejde med andre:

Projektet er gennemført indenfor det danske kartoffelforsøgssamarbejde.

Projektets regnskab:

Som følge af en reduktion i forsøgssomfanget i 2009 er budgettet reduceret fra kr. 199.960 til kr. 123.167 hvilket er accepteret af KAF.

D. Offentliggørelse vedr. projektet

Forsøgene er afrapporteret i Oversigten over Landsforsøgene 2009 side 318.

E. Projektansvarlig

Landskonsulent Lars Bødker, tlf. 87 40 54 52, e-mail: lab@landscentret.dk.